

KELETI ÚJSÁG

Előfizetési árak külföldön: Egész évre 800, fél évre 400, negyed évre 200, egy óra 70 lej. Magyarországon: Egy évre 60, fél évre 25, negyed évre 12.50, egy hónapra 6.50 pengő. — Egyre számok az Ibusz eláruló kioszkjaiban

ORSZÁGOS MAGYARPARTI LAP

XVII. ÉVFOLYAM — 2. SZÁM.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (volt Brassai ucca) 5. szám. Telefon: 508. — Levélcím: Cluj, postafiók 101. szám. Kéziratokat senkinek sem küld vissza a szerkesztőség.

Tragédia után

A megrázó tragédia után, amely a kormányra jutott liberális pártot vezető államférfijától fosztotta meg, csak most kezdünk feleszmélni, hogy a politikai következményeket kezdjük számbavenni. Az a kormány, amely most áll az országban az élén, egészen más, mint amelyik néhány héttel ezelőtt a hatalmat átvette. Bár a kormányzó többségi párt marad a helyén, hiszen a választások után maradnia is kell, a pártnak a programja is ugyanaz s mégis egészen más az a kormány, amelynek elnöke és vezetője Anghelescu, mint amilyen volt a Duca-kormány. Bár az elnökség ideiglenes betöltésével még nincs végleges megoldás, de tagadhatatlan, hogy az Anghelescu miniszterelnöksége

A világ közvéleményével a nyugati felfogással talán senki sem volt annyira tisztában a liberális párt vezetőférfiai közül mint az a G. Duca, aki tizenöt év alatt maga tartotta fenn a párt külföldi összeköttetéseit. Amikor a magyar kisebbség először fordult panasszal a Népszövetséghez, ki akarva kísérletezni a kisebbségi jogok nemzetközi biztosításának gyakorlati jelentőségét, éppen ő volt Románia külügyminisztere s ő adta ki azt a felhívást, hogy ne Genfben, hanem Bukarestben vigyük a nagy sérelmeket. Ez a felhívás voltaképpen ígéretet tartalmazott, aminek az eredményével most nem foglalkozunk. De azóta, hogy most a kormányelnökséget átvette, rádióbeszédében és programnyilatkozataiban különös gondot fordított arra, hogy a kisebbségi kérdésben olyan kijelentéseket tegyen, amilyenekkel az európai közvélemény várakozásához igyekezett alkalmazkodni. A magyarság vezetői nem hallgatták el a már néhai miniszterelnök előtt azokat a mélységes aggodalmakat, amelyeket az Anghelescu közoktatási minisztersége hozott ismét felszínre. Duca miniszterelnök igyekezett megnyugtató ígéretekkel kitárába helyezni s olyan kijelentéseket tett, hogy az aggodalmakat felbresztő kérdésekben az ő személyében keressék a kisebbségek a garanciát, mert a közoktatási minisztérium minden javaslatának, minden kényes intézkedésének a döntésénél személyesen fogja exponálni magát.

Duca a maga személyében ígerte a garanciát s az ő vezetői személyisége kidőlt a kormány éléről. Aki a vezetés folytonosságának a biztosítására a helyébe lépett, annak a férfinak nem ismerjük általános politikai elképzeléseit, csak az oktatásiügyre vonatkozó programját. Ezt ismerjük a multból, a multban keresztülvitt iskolai törvényekből s hogy multbeli felfogása semmiben sem változott, arról felvilágosított bennünket egy rádióbeszédben, mely régi aggodalmainkat eléggé megerősítette. Az Anghelescu felfogása egyáltalában nem is igyekszik alkalmazkodni az európai közvéleménynek a kisebbségi jogok kérdésében kialakult kívánságaihoz s bizonyos, hogy annak idején Duca külügyminiszternek némi gondot okozott az Anghelescu-féle iskolai törvény. Ami nehézséget a diplomáciában előidézett az az iskolai törvény, azt nem felelt meg a megboldogult kormány elnök és talán ez is némi magyarázatot ad ahhoz, hogy személyes garanciát ígért a közoktatásiügyi iránti kisebbségi aggodalmak enyhítésére. Ha igaznak bizonyul Titulescunak a lemondási szándéka, akkor ennek is az lesz a magyarázata, hogy talán nem tudna olyan harmóniában működni a mostani miniszterelnökséggel, mint amilyen harmonia biztosítva volt a Duca-kormányban.

Ma Tatarescu miniszter neve került előtérbe, az ő politikai eszközeiről már sokat tudunk s tudjuk azt, hogy inkább bizalmasa volt Duca pártvezérnek, mint Anghelescu. A liberális párt régi kormányzási módszereinek egyik letéteményese, kérdés, hogy ama régi módszereket hogyan tudná a mai időkben alkalmazni.

Lemondott a kormány, Tatarescu a miniszterelnök

Titulescuval már az új designált miniszterelnök fog tárgyalni

Bukarest szenzációja: Nae Jonescu letartóztatása

(Bukarest, január 3.) A tragikusan kidőlt Duca temetése után már másnap rákerült a sor a kormányzás kérdésének a megoldására. Az ország nem maradhatott kormányelnök nélkül egy napig sem s ezért kapott az ügyek ideiglenes vezetésére megbízást Anghelescu. A miniszterelnök személyében történő változás mindig kormányváltozást jelent s az alkotmányos rendszerek szerint minden kormányban az egész kormány áll, vagy bukik. Anghelescu ideiglenes megbízásával ideiglenes volt a kormány minisztereinek is a megbízása, mert Duca volt miniszterelnök lemondás nélkül dőlt ki az élők sorából s ezzel ledőlt a Duca-kormány is. A temetés után belpolitikai rázkódítás nélkül kerülhetett sor az új kormány kinevezésére s az uralkodó gyorsan viszi keresztül a végleges megoldást.

A választások után a liberális pártnak van meg a parlamenti többsége s ezért ezuttal más kombináció, mint a többségre jutott párt új kormánya, egyelőre szóba sem kerülhetett. A liberális párt régi erős oszlopai az utolsó esztendőben mind kidőlték. A Constantinescu s a két Bratianu után most Duca. A régi pártvezérek mellett egyik legbenfentesebb tanítvány volt Tatarescu, aki Bratianu Jonescunak már fiatalon bizalmi embere volt, a régebbi liberális párti kormányokban előbb kisebbségi, majd több ízben belügyi államtitkár. Most ő rá esett a választás s ezzel az oliverális párt és a pártnak a kormányozása így a fiatalág vezetése alá kerül, annak a Gh. Tatarescunak a személyével, aki a régi liberális párti kormányzási módszerek ismert letéteményese s aki megkapta a megbízást a kormányalakításra.

Tatarescu megbízása

Anghelescu ideiglenes megbízása a király intenciói szerint lejárt, e tisztségéről a lemondását beadta s ezzel az egész kormány lemondottnak tekinthető.

Szerdán délután 2 órakor jelent meg a szinajai királyi kastélyban kihallgatáson Gh. Tatarescu, a Duca-kormány ipari és kereskedelmi minisztere.

A kihallgatás két óra hosszat tartott s azal végződött, hogy

a király megkérte Tatarescut, tartózkodjék a királyi kastély közelében az alatt az idő alatt, míg a további kihallgatások tartanak.

A kihallgatásnak ez az eredménye már azt jelentette, hogy

Tatarescu megbízást kapott a kormányalakításra.

Később Antonescu igazságügyminiszter, majd Anghelescu ideiglenes miniszterelnök, utána Bratianu György jelentek meg a király előtt.

Délután négy órára Bukarest politikai köreibben már elterjedt a híre annak, hogy Tatarescu megkapta a megbízást s a liberális pártnak Bukarestben időző vezető tagjai mind kiutaztak Szinajába. Tatarescu így a kor-

mányalakításra vonatkozó tárgyalásoknak nagy részét már Szinajában elvégezheti, mert pártkormányról van szó, s a pártvezérek mind ott vannak.

Valószínűnek látszik, hogy a kormány összeállítása még a mai nap folyamán megtörténik, úgyhogy a designált miniszterelnök a névsort a mai nap folyamán a király elé terjesztheti kinevezés végett.

A kormányválságnak ilyen megoldásával

az elintézés útjára került Titulescu külügyminiszter elhelyezkedésének a kérdése is.

Titulescu tudvalevőleg nem akar tárcát vállalni az Anghelescu-kormányban, de nincsen akadálya annak, hogy a Tatarescu elnöklete alatt kialakuló kormánynak külügyminisztere legyen. Erre nézve a végleges döntés a telefonbeszélgetések alapján valószínűleg órák alatt megtörténik.

Hivatalos jelentés Tatarescu megbízásáról.

(Bukarest, január 3. Rador.) A király ma délután kihallgatáson fogadta Anghelescu miniszterelnököt, aki benyújtotta a kormány lemondását. A király elfogadta a lemondást.

Az uralkodó a délután folyamán audiencián fogadta Tatarescu ipar- és kereskedelmi minisztert és megbízta a kabinetalakítással. Tatarescu elfogadta a megbízást és megkezdte tárgyalásait az új kormány megalkotására. Minden valószínűség szerint Tatarescu még a mai nap folyamán a király elé terjeszti új kormánya listáját, amely nagyrészt azonos lesz az előző kormányéval.

Údit és szepit
Gepminder
puder és krema

Fertőzéstől óvja
bőrét táplálja

Szt. László fertőtlenítő
toilet szappan

Angol lapok szerint Titulescu lemondása nem végleges

(London, január 3.) Az angol sajtó vezető helyen foglalkozik még mindig a Duca meggyilkolása következtében előállott politikai helyzettel. Az angol sajtó megállapítja, hogy Titulescu holléte nem egészen tisztázott és felmerült az a feltevés, hogy a román külügyminiszter már el is hagyta Svájcot.

A Daily Mail szerint Titulescu lemondása még nem végleges, állítólag Titulescu azt a kívánságát fejezte ki, hogy szervezzék át teljesen a rendőrséget, mert csak ebben az esetben hajlandó hazajönni.

Francia lapok attól tartanak, hogy a parlamentáris rendszert nem lehet fenntartani.

(Páris, január 3.) A francia sajtó is élénken kommentálja a romániai helyzetet. Az Echo de Paris szerint az új kormány az a célja, hogy parlamentáris uton teremtsen rendet. A francia lap úgy látja, hogy Dinu Bratianu, vagy Titulescu, esetleg Maniu lennének alkalmasak a parlamenti kormány fenntartására, különben

foglalkozni kell a gondolattal, hogy a polgári kormányt katonai kormány váltsa fel.

A francia lapok szerint Titulescu még St. Moritzban tartózkodik. A Matin azt írja, hogy Titulescu ma fog dönteni, vállalja-e a külügyminiszerséget továbbra is, avagy nem.

Az Echo de Paris cikke némi tájékoztatást árul el a román belpolitikai viszonyokra vonatkozólag.

Pimen metropolita a vaskardista papok ellen.

(Bukarest, január 3.) Pimen moldovai metropolita, a iasii állomáson kijelentette az új ságróknak, hogy a lehető legerélyesebben lép fel mindazon lelkészek ellen, akik ártalmas politikai alakulatokban szerepelnek.

Azokat a papokat, akik nem vetik alá magukat a felsőbb intézkedéseknek, egyházmegyei bíróság elé állítják.

Elhalasztották a kisanant-konferenciát s a pénzügyi szakértők munkáját.

Az Adeverul szerint Bratianu Dinunak a külföldi hitelezőkkel történt megállapodásai alapján a szakértők január 2-án kellett volna, hogy ideérkezzenek. Románia fizetőképességének megállapítása végett. A belpolitikai helyzet tisztázásáig halasztást szenved ez a látogatás. A kisanant

konferenciáját is egyelőre elnapolták.

bár a konferenciára Zágrábban már nagy előkészületek történtek. Napirenden a kisanant végleges és kategórikus állásfoglalása a leszerelés kérdésében, a Népszövetség reorganizációjának problémája és a kisanant újabb állásfoglalása a revízióval szemben.

A kisanant gazdasági tanácsa január 8-án feltétlenül összeül Prágában, hogy a három állam gazdasági együttműködésének alapjait kidolgozza.

Országsszerte folynak a letartóztatások.

A vaskardisták letartóztatása országsszerte folyik. Galacon elfogták a vaskarda helyi csoportjának a vezetőit, két ügyvédet és egy kereskedőt.

Craiovában a vaskarda egyik aktiv tagja,

akit szintén el akartak fogni, félelmében szublimát psztillákat vett be.

Súlyos belső sérüléseivel a kórházba szállították. Kivüle még 39 embert helyeztek hatóság felügyelete alá.

Bárladon letartóztattak három ügyvédet Buzăuban városszerte nagy feltűnést keltett hogy a karhatalmi közegek elővezették, majd

letartóztatták az IOV helyi elnökét,

akit őrizetbe vett társaival Focsaniba szállítottak. Tegnap a délutáni órákban Dascalu

Nae Jonescut a merénylet előkészítésének vádja alatt tartóztatták le

(Bukarest, január 3.) Az a szenzáció, amit egyes híresztelések előzetesen sejtetni engedtek, mégis bekövetkezett: tegnap Szinajában őrizetbe vették Nae Jonescut, a Cuvantul című lap igazgató-tulajdonosát, mert komoly és alapos gyanu merült fel arra vonatkozólag, hogy összeköttetésben állott az a vaskardista csoporttal, amely a Duca elleni merényletet végrehajtotta. A gyanúok alapján kiadták a letartóztatására vonatkozó rendeletet, amit Szinajában fogantatosítottak is. Amint a Dimineata különkiadása rendkívüli szenzációként közli, Nae Jonescut szerdán erős fedezet alatt Bukarestbe szállították, ahol a hadbírószág vezető ügyésze elé vitték. Pomponiu vezető ügyész hallgatta ki Nae Jonescut s a bukaresti lapjelentések szerint az a vád ellene, hogy része volt a merénylet előkészítésében. Ki akarták szállítani kihallgatása után a jilavai fegyintézetbe, de a zord időjárás miatt az odavezető út járhatatlanná vált s így a hadbírószág bukaresti fogházában helyezték el. Nae Jonescut az ellene emelt vád súlyo-

Vasile, a vasuti jegypénztár egyik tisztviselője, a perronon különböző megjegyzéseket tett a miniszterelnök elleni merénylettel kapcsolatban.

A kijelentést meghallotta Nicolae Tudor rendőrkormányzó, aki nyomban lefogta a tisztviselőt, majd házkutatást tartott lakásán. Dascalu különböző vaskardista nyomtatványokat találak és így továbbra is őrizetben marad.

Radauiban egy gyógyszerész volt a vaskarda helyi vezére, akit harmadmagával tartóztattak le.

san megtörte. A vezető ügyész szembesíteni akarja a merénylőkkel, de még nincs döntés arra vonatkozólag, hogy őt szállítsák-e ki Ploestibe, vagy a merénylőket hozzák be szembesítés végett Bukarestbe.

Feltűnő házkutatások.

A nyomozás legnagyobb s talán fordulatos eseménye a Nae Jonescu letartóztatása, mert ő az utóbbi pár évben a román belpolitika egyik legbefolyásosabb személyisége volt. Amikor a Duca-kormányt kinevezték, Nae Jonescu és lapja egyszerre szélső ellenzéki álláspontra helyezkedett s már ez az állásfoglalása a legnagyobb feltűnést keltette.

A nyomozó katonai hatóságok már pár nappal ezelőtt házkutatást tartottak Nae Jonescunál. Ugyanekkor házkutatást tartottak más ismert nevű politikusoknál is, így Bratianu Gheorghenál, Goga Octaviannál és Tilea volt miniszterelnökségi államtitkárnál. Ugyátszik, hogy e házkutatások közül az, amit Nae Jonescunál tartottak, eredménytelennel végződött.

SELECT MOZGÓ

Jön MAURICE CHEVALIER Jön

közismert komikus legújabb filmje:

CSÓKPROFESSZOR

végtelen bájos vígjáték,
a női főszerepben:

ANN DVORAK (Joan Crawford rivalisa)
Monopol Paramountfilm

Vádtanács elé vezették a merénylőket

A ploestii törvényszék nagyterme zsúfolásig megtelt bírákkal és ügyvédekkel Duca merénylőinek vádtanácsi tárgyalása alkalmával.

Constantinescu kijelentette, hogy nem a miniszterelnököt akarta megölni, akit mélyen sajnál, hanem a liberálistáti politikust, ki tetteivel eltávolodott pártjának tradícióitól. Mindhárman január 1-ig adtak egymásnak határidőt, hogy addig Ducát megöljék.

Ha tettük addig nem sikerül, úgy mindhárman öngyilkosok lettek volna. Ismét azt vallotta, hogy a revolvert a választások idején Cetatea Albamegyében szerezte.

Delimache és Caranica ugyancsak azt vallják, hogyha Constantinescunak nem sikerült volna a merénylet, úgy ők lőtték volna le Ducát.

A főügyész rámutatott arra, hogy összeesküvés történt az ország miniszterelnökének élete ellen és kérte a letartóztatás megerősítését, amit a bíróság ki is mondott.

A három merénylőt hatalmas őrség kíséretében szállították vissza a börtönbe. A törvényszéki palota előtt összegyűlt közönség szidta és átkozta Constantinescut és társait.

Cantacuzino tábornokot szembesítik a merénylőkkel

Constantinescut, valamint két büntársát ma szembesíteni fogják Cantacuzino Granicer tábornokkal. Azt még nem lehet tudni, hogy a szembesítés Ploestiben fog-e megtörténni, vagy pedig Bukarestbe szállítják a merénylőket. Megállapítást nyert, hogy

a gyilkos az utóbbi időben Cantacuzino lakásán lakott.

A nyomozás azt is megállapította, hogy nem felel meg a valóságnak Constantinescunak az a vallomása, mely szerint a gyilkosság előkészítése előtti időt egy szinajai kávéházban töltötte volna. Megindították a vizsgálatot annak kiderítésére, hogy hol töltötte ezt az időt, valamint hol töltötte Caranica is a gyilkosság utáni 48 órát. Kiderült, hogy

a gyilkosságot Caranicának kellett volna végrehajtania,

azonban őt a tragikus nap délutánján a szinajai pályaudvaron leigazoltatták és ezért nem hajtotta végre, amit vállalt, hanem átadta a szerepet társának, Constantinescunak. Ugyanis a leigazoltatás után nem lett volna rá reménye, hogy nem fordul menekülése esetén a gyanu ellene.

Elmozdították állásából a szinajai állomás rendőrpáncsnokát,

mert nem gondoskodott megfelelően a szükséges óvintézkedésekről.

— Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesoványodás, sápadtság, mirigybetegségek, bőrkütiések, kelekések, furunkulusok eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz szabályozza a belek annyira fontos működését.

A börtönből kiszabadult O'Duffy tábornok nyilatkozik az ir szabadságharc újabb szakaszáról

**Az ir köztársaság jelenlegi határai mellett életképtelen
De Valera önellátós rendszere elszegényíti az ir népet**

(Dublin, január 3.) Karácsonykor szabadon bocsátották O'Duffy tábornokot, az ir kékingesek vezérét is, aki érdekes nyilatkozatot tett a külföldi sajtó számára azokról a célkitűzésekről, amelyek az ir ellenzék szeme előtt lebegnek. Amint tudott dolog, Irországban elkeseredett polgárháború folyik, amelynek kimenetele kiszámíthatatlan. Az olvasóközönség főként De Valera álláspontját ismeri, O'Duffy politikai elképzelése széleskörű közönség előtt homályban maradt. Az ir tábornok többek között a következőket mondotta:

— Öt éve különböző országokban a válságok és forradalmak köré élik. A válságok nem kimélis meg a világ legnagyobb leggazdagabb s látszólag legrendezettebb állami közösségét sem. Mélyreható szétforgácsolódás jeleit látjuk Angliában is és elhibázott a feltevés, hogy e bomlási folyamat kizárólag gazdasági vagy kizárólagosan politikai természetű lenne. Inkább az a helyzet, hogy mind a kettő egyszerre lép fel anélkül, hogy egyiket a másiktól el lehetne választani. Gazdaságilag Irország csak kicsiny foltocska a térképen, de éppen úgy nem menekülhetett meg a világgazdasági válság meg rázkódtatásaitól, mint más ország.

Ami pedig Irországot politikailag illeti, dacára kis lélekszámának és korlátozott katonai erejének, úgy a múltban, mint a jelenben a világtörténelem egyik mozgató ereje.

Az ir nép hosszú és bizonyos tekintetben sikerre vezető történetét, amikor egy kis nép alig maroknyi számban szegényen és megvetetten harcolt a világ legnagyobb birodalmának hatalmi kísérletei ellen, még nem írta meg részletesen senki, de az ir nép példája feltűzött más népeket is és másfél évszázad óta a legtávolabbi országokban is visszahatást keltett.

Az ir helyzet különlegessége.

Más országokban rendszerint gazdasági okok keltenek politikai nyugtalanságokat, Irországban megfordítva áll a helyzet. Jóllehet az ir szabad államot sem kimélte meg a gazdasági romlás, ám legsúlyosabb problémái nem kívülről keletkeznek, mint inkább a nemzeti gondolkodás polarizációjának különlegessége miatt, ami kikerülhetetlenné vált a szabadsáért folytatott hosszú küzdelem folyamán.

Évszázadok alatt az ir gondolkodás figyelembe jövő összes erői a politikai szabadság betételére irányultak. E küzdelem máig sem ért véget és Ulster elválasztása Irországtól e mozgalmat állandóan ébren tartja. E nemzedéknek és a rákövetkező nemzedéknek a feladata a nemzeti érzés erőit a békés haladás meggyéjére egyengetni. A legsúlyosabb vád, amelyet a történelem Valera elnök és kormánya ellen emelhet, felfogásom szerint csupán pártcélokra irányuló ösztönök gátlás nélküli kizsákmányolásában áll;

a polgárháború oka az, hogy De Valera csak saját pártjának enged érvényesülést, más pártárnyalatokat mesterségesen elnyom.

A kormány azt állítja, hogy radikális politikát üz, állandóan a nemzeti érzésre hivatkozik és De Valera hatalomgyakorlását nemzeti szükségességgnek állítja be. Ugyanakkor a köztársaság szóvivői nyíltan bevallják, hogy

Irország jelenlegi terjedelme mellett — 26 grófság — a köztársaság létesítése nem kívánatos és hogy egész Irországot átfogó köztársaság ma még lehetetlen.

Tudnunk kell, hogy ma néhány jelentéktelen formalitástól eltekintve, Irország élvezi mindazokat a jogokat, amelyeket bármilyen köztársaság élvezhet. Ha elvi kérdések forognának kockán, úgy — bármennyire is paradoxon-szerűen hangzik — dolgok kevésbé volnának olyan komolyak. Az a sajnálatraméltó, hogy az ir nacionalizmus forrásait megmérgezték

és egy civódás miatt feláldozták a fegyelmzett, célirányos nemzeti akciót.

Nagyobb Irországot!

Az „Egyesült Irország” mozgalmának első törekvése, hogy felülemelkedjen minden pártkérdésen és előtérbe helyezze kizárólagosan Irországnak valóságos érdekeit. Teljes mértékben meg vagyunk győződve, hogy egész Irország egyesítése a legnagyobb érdeke a nemzetnek. De Valera tígyesen kizsákmányolta a népi ösztönöket, csak azért, hogy még tíz évig kormányon legyen, de figyelmen kívül hagyta minden ir szívében ott gyökeredző meggyőző-

Mussolini az új évtől döntő jelentőségű változásokat vár

**Sürgősnek tartja a Népszövetség átszervezését,
mert különben az egész intézmény elpusztul**

Franciaország helyesbíti az angol javaslatok elutasítására vonatkozó jegyzékét

(Róma, január 3.) Simon angol külügyminiszter hosszas tárgyalásokat folytatott Mussolinivel. A tárgyalásokról kiadandó kommunikét holnap teszik közzé. Kiszivárgott hírek szerint

Mussolini nem tartja szerenésnek a francia javaslatokat és a német javaslatok alapjára helyezkedik.

Mussolini a leszerelés kérdésénél is nagyobb jelentőségűnek tartja a Népszövetség átszervezésének kérdését. A Daily Mail kedvezően ír a római tanácskozásokról és hangoztatja, hogy Simonnak a tárgyalások befejeztével Berlint is fel kell keresnie. A Morning Post a Népszövetség reformjáról ír és ismerteti Mussolininek idevonatkozó tervezetét. E tervezet szerint a békeszerződésektől az új alapegyezményt teljesen függetleníteni kell. A népszövetség alapokmányából törölnődök az összes büntető jellegű intézkedések, ugyancsak törölnődök a békeszerződésekből is. A Népszövetség átszervezését a tagok jogállásának módosításával minden tag felelősségének arányában kell keresztülvinni.

Mussolini hangoztatja, hogy az átszervezés nem a kis államok ellen szól, sőt bizonyos vonatkozásban a kisállamok pozícióját még inkább elősegíti.

Az átszervezésre azért van szükség, hogy a nemzetközi együttműködés a jövőben még inkább keresztülhívott legyen.

Amennyiben Olaszország nem tudja ki-

dést, hogy Ulster elszakítása igazságtalanság volt, nem csupán a nacionalista Irországgal szemben, de azokkal az írekkel szemben is, akik magukat büszkén lojalistáknak nevezik.

De Valera politikai rendszere tönkretette az egész ir nép összefogásának kilátásait és nem csoda, hogy úgy Észak, mint Dél-Irországban a kór-okozó jelenségek csak szaporodnak.

Mi a jelenlegi kormánytól abban különbözünk, hogy azt hisszük:

Irország semmi körülmények között sem folytathat önellátós gazdálkodást és az esztelen politika értékes külkereskedelmünk megsemmisítése árán általános szegénységet idéz elő.

A mi mozgalmunk: „egyesített Irország” több akar lenni, mint politikai párt, mi egy valóban erőteljes kulturhatalom kívánunk lenni. Mint minden Irországban, úgy a kulturát is politikai fegyverré tették. Mi az ir kulturát vissza akarjuk állítani eredeti tisztaságába. E célból mi főként az ir nyelvre támaszkodunk, amelyet mi az ir nacionalizmus életvonalának tekintünk. A mi jelszavunk: egység, építő munka. Politikánk körülírására a legjobban kifejező valami a nép, amelyet szervezetünk választott: „Egyesített Irország.”

harcolni a Népszövetség újjászervezését, a fasiszta nagytanács határozata értelmében kilép a Népszövetségből.

Mussolini a Popolo D'Italia újévi számban hosszabb cikket ír és hangoztatja, hogy az újév döntő jelentőségű lesz.

Az emberiség legnagyobb ellensége a könnyelmű optimizmus. Maguktól nem mennek a dolgok, feltétlenül egyengetni kell.

Ha a Népszövetséget nem reformálják meg, az egész intézmény elpusztul.

Ami pedig a leszerelési kérdést illeti, hónapokig nem csináltak semmit, ha eredményt akarnak elérni, úgy az egész problémának megoldását előlről kell elkezdni.

Franciaország szerint nincs kizárva a közvetlen eszmecsere Németországgal.

Párisból jelentik: Jelentettük, hogy a francia ellenjavaslatok elkészítésénél egy barátságos hatalom, — amely alatt Angliát kell érteni — *intervenit* Németország érdekében. A tegnapi jelentések szerint az intervenciót Franciaország visszautasította. Egy párisi kommuniké az idevonatkozó jelentéseket azzal igazítja ki, hogy amikor a „barátságos nagyhatalom” *intervenit*ál, akkor az ellenjavaslatok már elmentek. A francia javaslatok különben sem zárják ki a közvetlen eszmecsere abban az esetben, ha azok nem Németország felfegyverkezésére, hanem általános leszerelési kérdésekre vonatkoznak.

MAGYAR SZINHÁZ

Csütörtökön, szombaton este és vasárnap délután 6 órakor:

Fizessen Nagysád!

4 felvonás, táncos operett.

Komjáthy, Emőd, Török.

Tebán—Topán tánckettős!

Speciális diszletek!

Világsiker!

Mindenkinek meg kell néznie!

szállítja a Keleti Újság kiadóhivatala Cluj—Kolozsvár, str. Baron L. Pop
(volt Brassai ucca) 5.

Majláth püspök karácsonyi pásztorlevele

Majláth püspök ez évben is elküldte karácsonyi pásztorlevelét híveihez s a pásztorlevelében meghatározott közvetlenséggel fordul a hívekhez. A pásztorlevél fontosabb részeit itt következzük:

Beszámoló a pápának

— Megpróbáltatásaim között nagy lelki vigasztalásomra szolgált, hogy december 1-én hűségesen beszámolhattam Szentséges Atyának híveim vallásos életéről, sok nehéz küzdelmeiről, egyházmegyéim katolikus iskoláiról és mindarról, ami az egyházmegyéket lelkiileg, vagy anyagilag érinti. Örömmel tapasztaltam ismét, hogy Szentséges Atyánk jól ismeri nehézségeinket, minden ügyünk iránt meleg atyai szeretettel érdeklődik és katolikus iskoláink megerősödését és fejlődését szíven viseli. Jóságos szeretetének és megértő részvételének jelei megmutattak; nyugodt bizalma és biztató szavai megerősítettek, hogy csüggedést nem ismerve folytassam tovább minden nehézség között is főpásztori hivatalom kötelességeit.

Boldog voltam, hogy ezenkívül a jubileumi szentév rendkívüli bucsujában is részesülhettem én, ami különösen nagy lelki örömmre szolgált, résztvehettem Szentséges Atyánk trónja közelében a boldogságos Szűz Szeplőtelen Fogantatásának ünnepén az egyszerű lourdesi pásztorleánynak, Soubirous Bernadette-nak szenttéavatása felemelő ünnepségén. Boldogan gondolkodom vissza ennek a napnak kegyelmeire és bizalommal remélem, hogy a boldogságos Szűzanya nagyszerű csodáinak ez a kiválasztott, szent eszköze, aki élete végéig a vezeklés apostola volt és mély alázatosságával, tisztaságával, szeretetével és nagy türelmével tünt ki, számomra is közbenjárásával megszerzi a szükséges kegyelmet, hogy megáláztatásaimban Isten akaratát lássam és szolgáljam.

„Pihenni megyek, ahol senki sem ismer!”

Római tartózkodásom a szokottnál hosszabb volt ugyan ezen alkalommal, de hivatalos kötelességeim végzése megakadályozott abban, hogy tervem és vágyakozásom szerint lelkigyakorlataimat az Örök Városban elvégezhessem. Minthogy pedig a választások alkalmával honpolgári kötelességeim haza-szólították, sietnem kellett, hogy idejében székhelyemre érkezhessem. Kötelességeim teljesítése után azonban Szentséges Atyánk engedélyével és szeretettel teljes biztatására eleget kívánok tenni orvosom sürgető tanácsának és pihenni megyek olyan helyre, ahol nem ismernek s nem tudnak rólam, ahol sem szó, sem írás meg nem talál és nem zavar meg, ahol terjedelmes és fárasztó levelezésem is szünetelni fog, mert általános helyettesem és munkatársaim megbízásomból és nevemben minden ügyet helyettem elintéznék.

Karácsony szent ünnepén lelkigyakorlataim kezdem meg pihenésemet. Bizalommal kérem és remélem, hogy Krisztusban szeretett Testvéreim és jó Híveim buzgó imádsága kíséri a szent magányba és pihenésbe, hogy Isten akarata szerint pihent és megújult erővel tudjam folytatni főpásztori munkáimat lelkük üdvösségére és szeretett egyházmegyéim szolgálataiban.

A farsangi kötelességek.

Elvonulásom ideje összeesik a farsang mulatozásainak és büneinek idejével. Fájdalommal gondolok arra, hogy a mai súlyos és nehéz időkben is annyian és annyiszor megbántják a világ Megváltóját. Ezren és ezren, fiatalok és öregek, férfiak és nők, betevő falat, meleg szoba és megfelelő ruha nélkül tengetik életüket — és mégis megőrzik hitüket és Isten kifejezhetetlen akaratában megnyugodva, nélkülözések között is az örök élet reményeiben élnek. Mások viszont, akiknek minden megadatott a földön, elfordulnak Istentől, nem törődnek halhatatlan lelkükkel és a könnyelmű, sőt bünszörömöknek élve, szándékosan rohannak veszítükbe. Imádkozni akarunk értük, Kedves Testvéreim és szeretett jó Híveim és Szent Bernadette példája szerint helyettük is vezeklünk, hogy „Isten irgalma könyörüljön rajtuk, tartssanak bűnbánatot és térjenek Istenhez, végezve a bűnbánatnak méltó cselekedeteit.” (Ap. cs. 16, 20.)

Töltsön el bennünket is a bűnbánatnak és vezeklésnek szelleme, nemcsak a magunkbá-szállás idején, az adventi szentidőben, hanem

Legyen
takarékos!

A jó lámpa az olcsó! A silány lámpa csak a beszerzésnél olcsó, az áramfogyasztásnál azonban annál drágább!
Ne vegyen tehát mást, csak a fényerős, gazdaságos

TUNGSRAM

IZZÓLÁMPÁI!

Egy fiatal asszony tragikus halála

Javaasszonyok tanácsára mérget vett be, de a kórházi ápolás sem segíthetett rajta

(Kolozsvár, január 3.) Szerdán a reggeli órákban megszólalt a rendőrség bűnügyi osztályának a telefonja. A Magyar uccai női kórházból titokzatos halálesetről tettek jelentést. A rendőrség részéről Chendi Károly rendőrkapitány szállt ki a helyszínre, ahonnan érdekes megállapításokat tartalmazó jegyzőkönyvvel tért vissza.

Kedden délután 5 órakor autótaxi stoppolt a kórház bejárata előtt. A kocsiról egy huszonhat éves fiatal asszonyt segítettek ki és vittek be a kórházba. Manu Floricának hívják és az egyetem egyik alkalmazottjának a felesége.

Stanca dr. nyomban megvizsgálta és a diagnózis súlyos tényeket állapított meg. Manu Florica meg akart szabadulni magzatától és emiatt olyan preparátumot vett be, amely halálos mérge.

A főorvos injekciókkal próbált segíteni a szerencsétlen asszonyon, de az orvosi beavatkozás vajmi keveset segített és

Manu Florica este 11 órakor kiszenvedett.

Chendi rendőrkapitány kihallgatta a szerencsétlen asszony férjét, aki az egyetem egyik teremre. A férj kétségbeesetten mondtatta el, hogy nem volt tudomása felesége kétségbeesett tetteiről. Felesége csak a délutáni órákban szólt neki, hogy rosszul érzi magát. Ő faggatni kezdte, de az asszony csak annyit mondott, hogy vigyék azonnal kórházba. Utközben vallotta be, hogy falusi recept szerint különböző növényeket főzött ki és azoknak a levét itta meg.

A rendőrség ezután dr. Kernbach tanársegéddel, a bonctani intézet vezetőjével lépett érintkezésbe, majd az asszony holttestét átvitette a bonctani intézetbe, hogy a boncolás során állapítsák meg a halál közvetlen okát. Hossu dr. városi tisztiorvos ugyanis, aki a rendőrséggel együtt kiszállt a kórházba, arra az álláspontra helyezkedett, hogy a halál okát csak a boncolás állapíthatja meg. Kernbach dr. törvényszéki orvosszakértő holnap boncolja fel a tragikussorsú fiatal asszonyt.

Nincs még nyoma Lakatos Flóra merényletjének

Az összeszurkált leány már tul van a veszélyen

(Kolozsvár, január 3.) Pontosan huszonnégy órával ezelőtt történt, hogy a Krizbai ucca 69. szám alatti ház egyik szobájában ismeretlen tettes összeszurkálta Lakatos Flóra huszonhárom éves rendőri felügyelet alatt álló nőt.

Lakatos Flóra lakásán hajnali négy óráig tartózkodott a gyilkos merénylet elkövetője. Reggel 5 órakor tért nyugvóra az étterem kifutó fiúja, aki nyöszörgésre lett figyelmes, ő lármázta fel a ház lakóit, akik aztán betörték az ajtót. Az ágyban véres sebekkel feküdt a szerencsétlen leány, akit eszméletlen állapotban szállítottak a sebészeti klinikára.

Ma reggel a rendőrség emberei ismét megjelentek a klinikán, ahol az orvosok megállapították, hogy Lakatos Flóra sérülései nem életveszélyesek.

Lakatos Flóra eszméletlenül volt és személyleírását adott a merényletről.

Lakatos Flóra személyleírása alapján a rendőrség átkutatta az egész várost, de a támadót nem sikerült kézrekeríteni. A hatóságok ebből arra következtetnek, hogy a szerencsétlen leány nem tudott pontos személyleírást adni, ami hátráltatja a nyomozó közegek munkáját.

A Keleti Újság munkatársa a délutáni órákban érdeklődött a klinikán, ahol a kezelőorvos úgy informálta, hogy Lakatos Flóra tul van minden veszélyen, de felgyógyulása hosszabb időt igényel.

javulni és jó példánkkal másokat is javulásra bírni.

Atyai szeretettel küldöm mindnyájatoknak főpásztori áldásomat és kérem Istent, hogy kegyelmét és békességét adja meg nektek a mi Urunk Jézus Krisztus, „aki önmagát adta bűneinkért, hogy kiragadjon minket a jelen gonosz világból, Istennek és a mi Atyánknak akarata szerint, akinek dicsőség mindörökkön örökké. Amen.” (Gal. 1. 4. 5.)

a farsangban is és életünk minden napján. Papjaimat és a mindnyájunknak oly drága ifjuságnak nevelőit, tanárait és tanítóit nagyon kérem, kövessenek el mindent, elsősorban saját példájuk által, mert ez a legjobb, legszemléltetőbb és leghatásosabb oktatás, hogy a gondjainkra bízott hívek és ifjak a farsangi időben is mértékletesen viselkedjenek és Isten kegyelméről soha meg ne feledkezzenek. Igyekezzünk mindnyájan saját magunk meg-

FICAMODÁSOK ZÚZODÁSOK

Szurasok, Izomfájdalmak, Reumák

Soha sem szabad a ficamodásokat elhanyagolni. Használjon azonnal SLOAN'S LINIMENT-et, ami gyorsan felszívódik, megszünteti a gyulladást, eloszlatja a duzzadást és csökkenti a dagaszt. Kélemes megkönnyebbülést okoz és a fájdalmak megszűnnek. A ficamodások, zúzódások, reumák, lumbago és izchiás áldozatai részére megkönnyebbülést okoz a

SLOAN'S LINIMENT. Mindig készen legyen, hogy a fájdalmak első jeleinél használhassuk. A SLOAN'S LINIMENT-et nem kell bedörzsölni mert könnyen felszívódik és csillapítja a fájdalmakat. A SLOAN'S LINIMENT használata gazdaságos, egy üveg tartalma hosszú ideig elegendő. Ár: Lei 75. — Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

A SLOAN'S LINIMENT

MINDEN
FAJDALMAT
MEGSZÜNTET

A színajai merénylők lelövésével fenyegették meg a nyáron az akkori alsófehérmegyei prefektust

(Gyulafehérvár, január 3.) A színajai orgyilkos merénylet tettesei nem ismeretlenek a gyulafehérvári közönség előtt. A nyár folyamán tudvalevőleg Zelea Codreanu Joan „vallásos” előadást akart tartani Tövisen, amelyet a kellő időben oda koncentrált csendőrség megakadályozott. Az engedély nélkül megkezdett előadás szétesztatása alkalmával Codreanu könnyebb sérülést szenvedett az arcán. Emiatt Codreanu fia, a vasgárda kapitánya nagy, hatalmas népgyűlésnek Tövisen való megtartását határozta el, amelyet azonban a hatóságok szétesztattak, a vasgárda tagjai közül pedig mintegy 40-et letartóztattak. Statáriális eljárást indítottak ellenük, a törvényszék azonban felmentette őket a vád alól. Érdekes azonban, hogy a vasgárdisták, letartóztatásuk alkalmával, éjnek idején feltörték a fogház kapuját, kiszöktek és a vezető ügyész-től követelték, hogy azonnal kezdje meg ügyükben a kihallgatásokat. A vasgárdisták

felmentése után Constantinescu két társával halálra kereste dr. Pop Stefan akkori prefektust, akit letartóztatásuk értelmi szerzőjének tartott, lelövésével fenyegetve meg őt. A hatóságok akkor meggyeszerzte keresték a három vasgárdistát, de nem sikerült őket letartóztatni. Minden valószínűség szerint nemcsak Constantinescu, hanem annak Gyulafehérváron keresett két társa is azonos a színajai merénylőkkel. Mindezekről egyébként hivatalos akták is tanuskodnak.

Autós betörőbanda vezére volt a pozsonyi vezérpénzügyigazgatóság biztosa

Dr. Jirsa Jaroslav különös pályafutása a pénzügyigazgatósági biztosságon át a bandavezérségig — A doktorátussal rendelkező betörővezért letartóztatták

Pozsony, január 3.) A városnak nagy szenzációja van. A csendőrség Lédec községben letartóztatta Jirsa Jaroslav dr.-t, a pozsonyi vezérpénzügyigazgatóság biztosa. A letartóztatást hosszú nyomozás előzte meg, amelynek során bebizonyosodott, hogy Jirsa dr. vezére volt egy betörőbandának, amely rettegésben tartotta az egész Felvidéket és Morvaországot és az utóbbi időben rengeteg betörést követett el.

A betörőbandát a morvaországi Moskovice községben leplezték le. Az ottani csendőrség már hosszabb idő óta keresett egy Steiskal, meg egy Dávid nevű betörőt, akiket azután le is tartóztattak. A két betörő a kihallgatás során szenzációs vallomást tett. Elmondották, hogy a betörések értelmi szerzője egy

pozsonyi „doktor ur” volt. A pozsonyi csendőrség ezután szintén bekapcsolódott a nyomozásba és a kutatás szálai Jirsa Jaroslav dr.-hoz vezettek. Jirsa éppen szüleinél tartózkodott a trencsénmegyei Lédec községben. Ott töltötte a karácsonyi ünnepeket. A pozsonyi csendőrpáncsnokság távirati utasítására az ottani csendőrség letartóztatta Jirsa dr.-t, átkutatta a lakást és talált is egy írógépet, amelyről megállapították, hogy a Somorjai Gözmalom Rt.-nél történt betörésből származik.

A büntügyi hatóságok hozzáálltak az előkelő betörővezér bűnlajstromának összeállításához és annyi már is megállapítást nyert, hogy Jirsa dr. bandája számos helyen követett el betöréseket. Jirsa Jaroslav dr. most 28 éves. Tanulmányainak elvégzése után állami szolgálatba lépett és rövidesen a pozsonyi vezérpénzügyigazgatósághoz került komiszáriusi minőségben. Nemrégiben megvesztegetési aférba keveredett, el is ítélték öthónapi fegházra, de ezt a büntetését nem töltötte ki, mivel az ítélet nem jogerős.

Letartóztatták Jirsa dr. bűntársait is, többek között egy Jerabek nevű soffort, aki autót szállította a betörőket a betörések színhelyére. Most derült ki, hogy

Jirsa dr. bátyja szintén notórius betörő, aki jelenleg kétévi börtönbüntetését tölti egy csehországi fegyintézetben. Megállapították, hogy Jirsa dr. bátyja rábeszélésére lett betörővezér.

Ami a magyar anyák kötelessége

Módomban volt néhány magyar iskola anyakönyvét látni

Mert hogy minden román állampolgárnak egyenesen kötelessége az állam nyelvét legalább is érthető módon megtanulni, tökéletesen értjük, de abba sehogy sem tudunk bele nyugodni, hogy anyanyelvünk szinaranya uton-utfélen elkallódjék.

Hol van a segítség? mert hiszen az iskolák, amit lehet, megtesznek, de annyira túlterheltek, hogy a segítséget máshol kell keresnünk!

És vajjon hol találunk meg, ha nem a magyar családban? Kinek kell itt az anyanyelv örökének, istápolójának lenni, ha nem az édesanyának? Ne higgyék, hogy anyanyelvünknek örök életet biztosító munkát csak azok végezhetnek, akik gimnáziumot, egyetemet végeztek. Minden anya végezheti, ha meggondolja, hogy nem csupán kötelességteljesítésről van szó, hanem örök és szent jogról, mely egyedül az övé és családjában senki tőle el nem veheti.

Gondoljuk meg, hogy a XVII. és XVIII. század ezer és ezer szegény jobbágy asszonya, akik ha nem is öntudatosan, de mégis a magyar nyelv hű ápolói, valóságos megmentői voltak, míg az úri rend, a polgári elem a franciát, németet, latint tanulta és pártolta, mert a kor babonája szerint a magyar nyelv nem volt úri nyelv! A magyar anyanyelv életének folytonosságát a jobbágy anyáknak köszönhetjük.

Tehát magyar anyák! Magyar nők! Az anyanyelv ügyét a sors a ti kezetekbe tette le. Legyen is a ti lelketek ügye! Sokat foglalkozzatok gyermekeitekkel naponként; segítsétek őket hogy míg akár az állam nyelvét tanulja, akár a többi idegen nyelveket, ne árton saját anyanyelvének sem írásban, sem kiejtésben, sem a ritmus érzetében.

Mikor gyermekeink, ifjuságunk megértette, megszokta, mikor tudatává vált, hogy anyanyelve neki a világon az első és az otthonban állandóan az édes anyanyelv gyógyító, megnyugtató, biztató áramlatának hatását érzi, mint akár csak a friss, az üdítő, a gyógyító levegőt, akkor tanulhatja az idegen nyelveket; azok rája nézve a külvilágban a megélhetés, a megértetés eszközei lesznek.

De addig... addig szakadatlanul figyeltesünk a különbségekre, kitartóan javítsuk az anyanyelvbe, az írásba becsuszott hibákat, állandóan éreztessük velük az anyanyelv szépségeit úgy a nép nyelvében, mint az irodalom tökéletes műveiben.

Hogy mikor foglalkozzék ilyen értelemben az anya az övével?... Hát mindig! A füle érzékeny legyen, mint az élő lelkiismeret! Akkor az iskolai anyakönyvek, a dolgozati naplók nem lesznek olyan lesujtók, mint ma; magyarul is jól fognak beszélni a gyermekeink, Az anyákon mulik ez!

Kovács Dezsőné.

Babits Mihály VERSEK
 Ár 120 lej. Vidékieknek is a pénz és 10 lej portó előzetes be-
 küldése esetén azonnal szállítjuk a Keleti Újság kiadójától

Cluj
 Kolozsvár,
 str. Baron L. Pop
 (v. Brassai u.) 5. sz.

BIRÓ JÓZSEF A modern grafológia

az eddigi
210 lej
helyett

105.— lejért kapható a
Keleti Újság kiadójától

ban Cluj—Kolozsvár, strada Baron L. Pop 5.
Vidékieknek 115 lej ellenében azonn szállítjuk

Gyalui Farkas nagy erdélyi magyarok életírója

Negyven oldalas, vaskos füzetben gyűjtötte össze írói és ujságírói munkásságának adatait — Kötetekre menő ujságcikkek, nyolc színmű, regény, novella, fordított munka: ötvenegy év gazdag termése

(Kolozsvár, január 3.) A maga nemében igazán páratlan füzet hagyta el a napokban a sajtót. A pontosan 40 oldal terjedelmű könyvecské, amely „Irodalmi munkásságom” címet viseli, csak kis részében életrajz, hanem pontos felsorolása azoknak a regényeknek, tanulmányoknak, szakdolgozatoknak, eredeti és fordított ujságcikkeknek, amelyek ötvenegy évi ernyedetlen munkássága alatt Gyalui Farkas dr. ny. könyvtárigazgató tollából kerültek ki. Ez a füzet azt is illusztrálja, hogy mennyit dolgozik egy szép-irodalommal is foglalkozó ujságíró élete folyamán. Mert általában a közönség az ujságírókat léha, munkátlan emberként itéli meg, aki odafirkant néhány cikket és ezeknek a szörványos írásoknak a jóvoltából szerzi meg magának a könnyű élet feltételeit, bizonyos félelmetes presztizst és esetleg a közismert nevet. Már csak ebből a szempontból sem volt tehát haszontalan munka az, amit Gyalui Farkas végzett s amivel megmutatta azt, hogy a könyvalakban megjelent művektől eltekintve sok-sok kötetre megy azoknak az ujságcikkeknek a száma, amelyeket egy szorgalmas író-publicista megírt, vagy — manapság a kézzelírás kezd kimenni a divatból — gépbe diktált, vagy saját maga gépelt.

A legöregebb erdélyi ujságíró.

Talán nem fogja rossz néven venni Gyalui Farkas, hogyha a legöregebb erdélyi hívatásos ujságírónak nevezzük. Ötvenegy évi írói és ujságírói működés után remélhetőleg nem bántják ilyen hűség, ámbár Gyalui ma is fürgébben mozog az uccán, mint nem egy tejfölös száju riporterkolléga. Ha lapkiadó volnék, meg is próbálnék Gyaluival, mint riporterral és biztos vagyok benne, hogy sokkal fürgébben nyomozna egy-egy szövevényes bűnügyben, mint nem egy fiatal ujságíró.

Gyalui a füzet elején elmondja életrajzát is. Ebből tudjuk meg, hogy már mint a kolozsvári református kollégium diákja dolgozott ujságba és Petelei István kínálta meg először szerződéssel. Később a Budapesti Hírlap kolozsvári munkatársa lett és ezt a fontos és értékes pozíciót évtizedeken keresztül megtartotta. De ugyálszik, Gyalui mindig praktikus ember volt és érezte, hogy az ujságírói pálya mégsem elég biztos kenyérnek. A kolozsvári egyetemen végzett, majd 1891-ben kinevezték az egyetemi könyvtár tisztviselőjévé. Fokról-fokra emelkedett, amíg 1911-ben könyvtárigazgatónak nevezték ki Ferenc József és egyidejűleg az EME könyvtár igazgatója lett. Nyolc évvel ezelőtt, 1926-ban nyugdíjazták.

Gyalui, a fordító.

Franciából, németből és angolból fordított regényeket, novellákat és színműveket Gyalui Farkas. Csak éppen megemlítjük, hogy az ő révén is került bele az intelligens magyar olvasó közönség köztudatába *Maupassant*, *Coppeé*, *Verne* Gyula, *Zola*, aztán *Carmen Sylva*, a poéta és egyben román királyné, *Kielland Sándor*, a nagyszerű norvég író, *Lindau*, *Márk Twain*. Igaz, hogy mindezek a nagy nevek jellegzetesebb és nagyobb-szabású műveikkel nem a Gyalui Farkas fordított tollán keresztül jutottak nexusba a magyar közönséggel, de annyit mégis a Gyalui Farkas számlájára írhatunk, hogy ő már akkor fordított műveikből, amikor nálunk jóformán még a nevük-rői sem tudott senki.

Gyalui és Ady Endre.

Nyolc színművet írt Gyalui Farkas s köztük a „Mézeshelek után” Budapest a Vígsházban is színre került, az „Alhambra rózsája” című operettje pedig, amelynek zenéjét Serly Lajos írta. Amerikában, sőt Oroszországban is tetszést aratott. Nyolcadik színműve a sok vitára alkalmas „Úraságod idegen”, amely miatt Gyalui többször is támadások pergőtüzébe került. Plágiumnak minősítették a bohózatot, pedig ő sohasem tagadta és most is felemlíti, hogy a kis darabot francia ötlet alapján írta. A mai színpad dzsungeljében, ahol egész darab-gyártó üzemek vannak, amelyekben egy-egy neves színműírónak csak azt a szerepet szánják, hogy vállalja a szer-

zőséget, igazán ártatlannak, sőt humorosnak tűnik fel a Gyalui Farkas ellen emelt plágiumvád. Pedig emiatt Ady Endrével még lovagias afférja is támadt, mert a nagy magyar költő, akiről köz tudomású volt, hogy a kritikát semmi vonatkozásban sem türi, egy Gyalui-nyilatkozat után megismételte az „Úraságod idegen”-nel kapcsolatban a régi gyanúsítást, mire Gyalui Farkas provokáltatta. Régi dolog azonban ez már, de egyszer mégis csak le kellett szögezni ebben a kérdésben is az igazságot.

A szépiró.

Gyalui Farkast a mai olvasó erről az oldaláról alig ismeri. Pedig én még emlékszem arra a humoreszk-gyűjteményre, amelyet dákkoromban olvastam s amelyből még ma is emlékezetemben maradt az a csipős szatira, amellyel Gyalui a kolozsvári uccák rázós kövezetét a még ma is sok helyen megtalálható „macskaköveket” kifigurázta. Így, amint az évszámok alá szedett kisebb szépirodalmi dolgozatok sorrendjét nézegetem, csakugyan úgy látom, hogy a Gyalui Farkas irodalmi munkásságát a humor jellemzi legpregnansabbul. A felsorolásban több helyen szerepel a Keleti Újság is, ahol 1924-ben egy egyfelvonásosa jelent

meg. Legutóbbi hosszabb szépirodalmi műve Teleky S. gróf életrajza „Az ezredes”.

A bibliográfus.

Gyalui Farkas mint szakember is igen jelentős munkásságot végzett. Irodalomtörténeti, bibliográfiai, könyvtartani, történelmi tárgyú könyveiből és füzeteiből huszonhat jelent meg és hasonló tárgyú cikkeiből és tanulmányaiból pedig majdnem megszámlálhatatlan. Gyaluinak nagy érdeme, hogy egész életében számon tartotta az erdélyi magyarság nagy értékeit és alapos, pontos adatokban gazdag tanulmányokban írta meg életüket. Hogy csak néhányat említsünk azokból a nagy nevekből, amelyeket az utókor számára Gyalui Farkas is megörökített, ide írjuk, hogy Jakab Elek, Bálint Gábor, Szilágyi Ete (Szilágyi Dezső híres kolozsvári professzor-bátyja), Brassai Samu, Sárkány Ferenc, dr. Kánitz Ágost, Hindy Árpád, Finály Henrik, gróf Lázár István, Tótfalusi Kis Miklós, Petelei István, Szász Gerő, Czetz tábornok, Tömörkény István, Gáman Zsigmond, Hegedüs Sándor, Tóth Béla, Gyarmathy Zsigáné, stb. méltó életírókat kaptak benne.

Gyalui Farkasnak ezek mellett régi szenvedélye a kritikairás, amiről a füzet részletesen be is számol. Ilyenirányú munkásságát komoly szakismeret, alaposág és elfogulatlan-ság jellemezte mindig.

Ezek a sorok csak vázlatosan foglalkoznak ugyan Gyalui Farkas írói és ujságírói munkásságával, de az ötvenéves forduló után igazán megérdemli az erdélyi sajtónak ez a mindig önzetlen és nagytudású munkása, hogy megjelöljük helyét az erdélyi irodalom és publicisztika történetében.

Capitol Mozgó Pardon, tévedtem!

Jön a legújabb filmszenzáció!

(SKANDAL IN BUDAPEST)

Gaál Franciska, — Paul Hörbiger, — Szőke Szakáll.

Ma uto jára! Anny Ondra legremekebb vígjátéka:

Hoffmann kisasszony meséi (A szőke bestia)

Tüzkatasztrófa — a fűtetlen pincelakásban

A gyerek felborította a petróleum-lámpát: hárman összeégtek

(Szatmár, január 3.) Megrendítő szerencsétlenség történt szombaton éjszaka Szatmáron. Frenkel József, egy szegény házáló citromárus, aki hat apró gyermekével a pincelakásban lakik, gyermekeivel együtt egész télen át fűtetlen szobában aludt. Szombaton este mielőtt Frenkelék nyugovóra tértek volna, a másfél éves Lajost anyja maga mellé vette, hogy ne fázze.

Közvetlenül az ágy mellett volt az asztal, amelyen egy petróleumlámpa égett. Frenkelné lecsavarta a lámpát, majd kislát magához szorítva, csakhamar álomba merült.

Körülbelül éjfél tájban a gyerek felébredt álmából, felült az ágyban és játszani kezdett a lámpával, amelyet játék közben magára rántott.

A következő pillanatban a gyerek ruhája tüzet fogott és hatalmas lánggal égni kezdett.

A gyerek jajveszékélésére legelőször az anya ébredt fel, aki élete kockáztatásával magához ölelte az égő gyereket, de eközben az ő ruhája is tüzet fogott.

A szétfolyó petróleumtól már az ágybeli is égni kezdett és a lángok a szalmazsákba is belekaptak.

Ekkor ébredt fel az apa, aki a nagy füstben és a lángok között meg akarta menteni feleségét és gyermekét.

Időközben a házbeliek is észrevették, hogy a pincelakásból füst szivárog ki. Berohantak a szobába, ahol

apa, anya és kislát eszméletlen állapotban, súlyosan összeégve feküdtek a szegényes szoba padlóján.

Az udvarbelieknek nagynehezen sikerült el

fojtani a tüzet. Azonnal átszaladtak a közelben lakó dr. Frischmann Dezső orvosért, aki a sebesülteket első segélyben részesítette.

Legsúlyosabbak az anya sebesült meg, akinek mindkét karja, lábai és arca égett össze. Frenkel és kislát is harmadfokú égési sebeket szenvedett.

A hármas szerencsétlenség sebesültjeit vasárnap reggel a mentők beszállították a kórházba, ahol azonnal ápolás alá vették őket.

Frenkel és a kislát állapotában mára némi javulás állott be, azonban Frenkelné sérülései olyan súlyosak, hogy felépülésében kevés a remény.

MEGJELENT:

VÁSÁRHELYI JÁNOSNAK

**HITTEM, AZÉRT
„H” SZÓLOTTAM**

c i m ű
könyve.

A könyv szerzőnek 32 prédikációját, 20 esztési és 24 temetési beszédjét foglalja magában.

Beszerezhető
a Minerva Rt. könyvkereskedésében
Cluj — Kolozsvár.

HIREK

— **Jakabffy Elemér** bucsuja választóitól. Jakabffy Elemér volt képviselő a következő bucsusorokat intézte választóihoz: Különböző szám-műveletek eredményeképpen immár megállapítást nyert, hogy Szatmár város és vármegye részére magyar képviselő nem jut. Határozatnál több magyar választó hiába fáradozott tehát, hiába kockáztatta egészségét is, meg kellett érniük, hogy öt sikeres választás után immár ez a hatodik eredményhez nem vezetett. Az elmúlt két és fél év nagyon közel hozott ennek a vármegyének és városnak sok kiváló tényezőjéhez. A magyar községekben tett utaim pedig meggyőzték arról, hogy ezek lakói hősiességét folytatnak a gazdasági lerongyolódás és elnemzetlenedés veszélye ellen. Minden tapasztalatom, amit képviselő-ségem alatt szereztem, arra kötelez, hogy ennek a vármegyének és városnak magyarjait mélyszéges tisztelettel tartsam emlékemben és azt a bizalmat, amelyet belém helyeztek, legszébb politikai eredményeim közé sorozzam. Kérem, tartsanak meg szíves jó emlékképet és ne lankadjanak annak a gondolatnak szolgálatában, amelyet számműveletekkel megsemmisíteni nem lehet. Nemzethű üdvözléssel: Dr. Jakabffy Elemér.

— **Iorga** az angol parlament tanulmányi csoportot Erdélybe is invitálja. Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy az angol parlamentnek 126 képviselőből álló csoportja Magyarországra megy a politikai helyzetet tanulmányozni. Iorga, a Neamul Romanesceban hangoztatja, hogy nagyon jól tennék az angol képviselők, ha eljárnának Erdélybe is, hogy szemtől-szembe lássák, milyen jó dolga van a magyar kisebbségnek. Magyar politikai körökben megragadták Iorga kezdeményét és azon kívánságuknak adtak kifejezést, hogy a román kormány valóban hívja is meg a politikai csoportot, ne hogy azzal valódják majd az angolokat, hogy elfogultak voltak. Magyarországon biztosra veszik, hogy az angol képviselők romániai látogatása csak a kisebbségi helyzet igazságosabb tisztázásához vezet majd el.

— **A nagyváradi ügyvédi kamara felfüggesztett egy ügyvédet gyakorlatától.** Nagyváradi tudósítók jelentik: Nagy feltűnést keltett, hogy az ügyvédi kamara fegyelmi bírósága feljelentés alapján néhány héttel ezelőtt vizsgálatot indított dr. Hunya Benedek ügyvéd ellen. A feljelentés eredetileg a nagyváradi ügyészséghez érkezett, mely vádiratot készített és átadta a törvényszéknek, ez pedig hivatalból áttette az aktákat az ügyvédi kamarához. Az ügyvédi kamarának fegyelmi bírósága tegnap zárt tárgyaláson úgy határozott, hogy dr. Hunya ügyvédet, a törvényszéki fő-tárgyalásig felfüggeszti állásából, tehát praxisát nem gyakorolhatja mindaddig, amíg az ellene emelt vádak tisztázást nem nyernek.

— **A rendőrség irtó hadjáratot intéz a pornográf képek és könyvek terjesztői ellen.** Az utóbbi időben egyre több ember foglalkozott pornográf irodalom terjesztésével és a képek értékesítésével. A rendőrség hiába próbált nyomára jutni a hálózatiaknak, rendszerint kerekelt oldottak. A napokban a rendőrség bünygyi osztálya szenzációs felfedezésnek jött a nyomára. Sikerült letartóztatnia egy huszonöt éves férfit, aki izléstelen helyzeteket ábrázoló fényképeket árusított drága pénzen. Az is megállapítást nyert, hogy Kolozsváron egy zűg-fényképész gyártotta ezeket a „látványosságokat.” A rendőrség folytatja a szigorú vizsgálatot és eltökélt szándéka, hogy véget vet a pornográf irodalommal üzérkedő elemek garázdálkodásának.

— **A szombathelyi féltékenységi dráma újabb fejleményei.** Szombathelyről jelentik: Jelentettük, hogy Rozner Juliánna, féltékenységből agyonütötte Reischl Szipidniát. Az újabb nyomozás érdekes fordulatot adott az ügynek. Megállapítást nyert, hogy Rozner Juliánna és egy másik nő csalták ki a leányt a hegyoldalba. A titokzatos másik nő azonban Rozner Juliánna apja volt, női ruhában. A leány később oda módosította a vallomását, hogy a gyilkosságot tulajdonképpen apja követte el, később őt is elfogta a vér láttára egy ismeretlen szenvedély és már halott vetélytársnőjét szurkálni kezdte. Az apát letartóztatták, aki azonban hangoztatja, hogy nem részes a gyilkosság elkövetésében és leánya bolond, akinek elméjét meg kell vizsgálni.

Bognár Istvánné visszavonta beismerő vallomását

(Budapest, január 3.) Az alagi gyilkosság ügyében váratlan fordulat történt. Bognárné visszavonta a csendőrségen tett vallomását és kijelentette, hogy a gyilkosságot nem ő követte el, hanem férje vagy öngyilkos lett, vagy pedig a véletlen áldozata. Új vallomása szerint férje vadászfegyvert fogott reá ő azonban felkapott egy dunnát és a férjére dobta. A fegyver valószínűleg elsült a férj kezében és halálra sebezte magát. Amikor látta halott férjét, hirtelen gyermekére gondolt. Nem tudta elviselni a gondolatot, hogy a szomorú eset kitűdődik és esetleg ő gyilkosság vádjával terheltlen áll fia előtt, ezért tüntette

el férje holttestét.

Bognárné igen megtört, nem eszik, állandóan rémlátásai vannak. Az éjszaka folyamán a fegyőr jajgatására bement a cellába, Bognárné elmondotta, hogy férjével álmodott és meglepedni látta az egész gyilkossági jelenetet. Az asszonyt különben ma más ruhába öltöztették, mert régi ruháját elküldték megvizsgálni. Nem tisztázott még a vadászfegyvernek kérdése, amellyel az asszony férjét megölte. Az asszony azt mondja, hogy a fegyvert egy vadőr felejtette náluk, de hogy ki a vadőr, azt nem tudják. A vadőr személyének megállapítására is kiterjesztették a vizsgálatot.

SZOMBATON PREMIER
A ROYAL MOZGÓBAN

LEHÁR

REMEK-
MŰVE

A CÁREVIC

Csütörtökön
utójjára:

Amor a porazon. Magda Schneider, Wolf A. Retty

Főszerepben EGGERTH MÁRTA

— **Hunyadi Sándor** befejezte első filmszcenárióját. Budapestről jelentik: Gárdonyi Géza Ida regénye című munkáját, amelyből különben szindarab is készült, Hunyadi Sándor megfilmesítette. A filmszcenárióját már elkészült. A darab főszereplői Gaál Franciska, Ágai Irén, Gombaszögi Ella, Jávör Pál, Kabos Gyula és két külföldön élő magyar színész, Mecseri Ila és Bodnár Ila. A filmet Székely István rendezi. Hunyadi Sándor egyébként ezidőszakra Kolozsváron tartózkodik s hétfőn résztvesz új darabjának „Aranyifju”-nak hétfői premierjén. A kolozsvári bemutatónak másik eseménye, hogy női főszerepét Ligetiné, Szántó Margit játssza.

— **Délszerbiában lakik a világ legöregebb házaspárja.** Belgrádból jelentik: A Politika, a világ legöregebb házaspárjáról ír hosszabb cikket. A házaspár a délszerbiai Klinovoban lakik és múlt év november 9-én ünnepelte meg házasságának 100 éves évfordulóját. A házaspárt Stojan és Jereja Dimitroevicsnek hívják. Az öregasszonynak háromszor nőttek ki a fogai és most panaszkodik, hogy újra erősen romlanak. Az öregúr ellenben jól érzi magát, erősen pipás ember és minden nap reggel bepalinkázik. A házaspárnak három fia és két leánya van.

— **Egy kereskedő hátborzongató családi drámája.** Pardubitzból jelentik: Daschitz községben Steiner Emil kereskedő a padlason felakasztotta tizenkétéves leányát, azután önmagát is felakasztotta. A hátrahagyott levél szerint tettét nyomorában követte el. Steinernét már napok óta nem találják és a feltevés, hogy Steiner feleségét is kiirtotta.

— **Adomány.** Dr. Blankenberg Nándorné az „Árvaleánynevelő Otthon” részére 200 lejt küldött szerkesztőségünkbe koszorúmegváltásként Damin Beppo emlékére.

Ma

Csütörtök,
Január 4.
Leona
napja

Nyitvalevő könyvtárak és muzeumok: Az egyetemi könyvtár olvasótermei d. e. 8-13, d. u. 15-20. A kölcsönző osztály d. e. 8-13, d. u. 15-18. Az Egyetemi Könyvtár Népkönyvtára d. u. 14-20. Archeológiai Muzeum, EME könyv-érem-, régiség- és képtára, Cioflec-képtár: d. e. 9-1. EKE-, Ereklie Muzeum: d. e. 9-1. Etnográfiai Muzeum: délelőtt 9-1, délután 3-6.

Magyar Színház: Fizessen nagysád.

Select-mozgó: Fra Diavolo (Dennis King, Stan és Bran). — Uránia: Az vagyok, akit szeretsz. (Greta Garbo). — Capitol: Hoffmann kisasszony elbeszélései. (Anny Ondra). — Edison: Ki a bűntárs? (Gustav Diesel, Dorothy Wick, Halmay Tibor, Barnard Goetzke). — Royal: Amor a porazon. (Magda Schneider).

Inspekciós gyógyszerárak: Dr. Biró (Főter), Apostol (Ferdinánd király ut), Demeter (Monostori ut), Palóczy (Magyar ucca).

— **Hóry András** a magyar külügyminisztérium állandó helyettese lett. Budapestről jelentik: A magyar külügyi képviseletben előirányzott változások befejeződtek. Hóry András eddigi kvirináli követ, ki családja meglátogatása céljából most Kolozsváron tartózkodik, bevonul Budapestre, ahol a külügyminiszter állandó helyettese lesz. Az eddigi külügyminiszter-helyettes, Khuen-Héderváry Sándor meghatalmazott miniszter Párisba megy követnek s az eddigi párisi követ báró Villányi Frigyes pedig Rómába megy át.

— **A kolozsvári ítélőtábla új tanácsbeosztása.** A kolozsvári ítélőtábla 1934. évi tanácsbeosztására vonatkozó sorshuzás eredményei a következők: I. szekció. Elnök: Ioan Manescu. Tanácsstagok: Alexandru Balas, Paul Balasiu, Mihail D. Balassan, Nicolae H. Bossie, Constantin Epure. II. szekció. Elnök: Dr. Papp János. Tanácsstagok: Dr. Kerner Lajos, dr. Emil Cacharia, Constantin Filipescu, Victor Stanatopol, dr. Octavian Furnea. III. szekció. Elnök: Alexandru Ulvinianu. Tanácsstagok: Gustav Haupt, Petru D. Radulescu, Nicolae Th. Pestaru, Ilie Voicescu, dr. Ioan Muresan. A vádtanács a következő tanácsstagokból áll: Paul Balasiu, Victor Stanatopol, Nicolae Th. Pastaru. A fegyelmi bizottság tagjai a következők: Mihail D. Balassan, dr. Octavian Furnea. Az elnökök a régiiek, mert törvény szerint a sorshuzás csak a tanácsstagok új beosztása fölött dönthet.

— **A cenzura Nagyváradon.** Nagyváradról jelentik: Nagyváradon, éppugy, mint az ostromállapot alá helyezett többi városokban, vasárnap életbelépett a sajtócenzúra. Ilcusu tábornok, a nagyváradi helyőrség parancsnoka még vasárnap érkekezletre hívta össze a nagyváradi lapok felelős szerkesztőit és közölte velük, hogy a katonai hatóságok fogják a cenzurát végezni. A váradilapok alkalmazkodtak a cenzura követelményeire és ezért a két első napon egy sort sem kellett kihuzni a cenzurának. Szerdán reggel változás állott be, ugyanis a lapok cenzurázását a katonai hatóság átadta a közigazgatási hatóságoknak és így ezután ezt a munkát a megyei prefektus főtisztviselői végzik.

— **Megkerült a sorocai postahivatal ellopott milliója.** Sorocából jelentik: Emlékeztet még az a postarablás, amelyet ismeretlen tettesek követtek el december 24-ről 25-re virradó éjjel a sorocai postahivatal ellen. Ezzel az alkalommal a hivatal pénztárából egymillió 400 ezer lejt raboltak el. A rendőrség az első pillanatban tanácstalanul állott a vakmerő rablással szemben, majd lázasan nyomozni kezdett. A gyanu a posta személyzetére terelődött, mert nem volt valószínű, hogy más tudott volna arról, hogy a pénztárban ilyen nagyszámú pénz van. Ezen a zutón haladva, hamarosan ráakadtak a tettesekre. Kiderült, hogy a rablást Gromos Jakab szolgál, Lungu Mihály munkás és Pavel Ilie gépész, mindannyian a posta alkalmazottai, követtek el. A megtartott házkutatás alkalmával lakásukon megtalálták a pénznek egy részét; egymillió 237.500 lejt. A többi időközben elköltötték. A rendőrség most nyomoz az esetleges bűntársak kilétének a megállapítása után, mert nem tartják valószínűnek, hogy a nagyarányu rablótámadást csak ők hárman követtek volna el.

— 75 mázsa fagyott hó lógott négy hatvan méter hosszú telefondróton. Dresdenből jelentik: A kegyetlen téli időjárás különösen a német Erchegység vidékén okozott rendkívüli károkat. Reichenauban a jéggel borított villanydrótok, a rájuk nehezedő súly folytán szétszakították egy transzformátor háziko négy falát. A környéken valami 150 telefonpózna tört derékban ketté a zuzmara súlya alatt. A telefonforgalom teljesen szünetel és 35 község világítás nélkül maradt, mivel a vezetékek tönkrementek. Hogy mily megterhelésnek tette ki a havazás a telefonvezetéseket, arra a legjellemzőbb, hogy négy telefondrótra az egyik helyen, noha a drótok csak hatvan métereseek voltak, 75 mázsa megfagyott hó tapadt.

— Ma este az Újságíróklubban Ince Margit koloratur-énekesnő énekel. Ma este gyönyörű, feledhetetlen élvezetben lesz részük az Újságíróklub tagjainak, Ince Margit operaénekesnő, — aki rokoni látogatásra jött pár napl tartózkodásra Kolozsvárra — szerepel a klub ma esti hangverseny-műsorán. A kitűnő énekesnő budapesti közönség előtt igazolta nagy tehetségét és szép jövőjéhez fűzött reményeket. A csütörtöki hangversenyen a fénylőhangú énekesnő a koloratur-áriák gyöngyeit fogja énekelni. Az est műsora: I. a) Gounod: Romeo és Juliájából ária, b) Verdi: Rigolettóból Gilda áriája, II. Strauss J.: Denevérből kacagó ária, E. del Aqua: Villanelle. III. a) Carl Loewe: Titkon jó a csók, b) Csiky János: Szakítás. A hangverseny pontosan fél 10 órakor kezdődik.

— Leendő anyáknak kellő figyelmet kell fordítani arra, hogy bélműködésük rendben legyen, ez pedig a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által érhető el. Nőorvosi klinikák vezetői egyhangúlag dicsérik a valódi Ferenc József vizet, mert könnyen bevehető és rendkívül enyhe hatása gyorsan és minden kellemetlenség nélkül jelentkezik.

— Kivertek egy papot a templomból a hivek — mert meg akarta gyilkolni barátnőjét. Szilisztrából jelentik: Stanescu Radu lelkész ezeltett egy esztendővel házába csalogatta barátnőjét, Malina falusi tanítónőt és ott felesége segítségével ki akarta tüzes vassal égetni a leány szemét. A merénylet azonban nem sikerült, mert a szomszédok előfutottak a szerencsétlen áldozat segélykiáltásaira és kimentették a pap kezeiből a tanítónőt, aki súlyos égési sebeket szenvedett. A merénylet után azonnal felfüggesztették a lelkészt, aki most karácsony után egy tévesen kiadott rendelet alapján behatolt a templomba és ott misézni kezdett. A hivek azonban, akiket megbotránkoztatott a lelkész eddigi életmódja is, nem tűrték el a betolakodást és kiverték a templomból, sőt a falu határából is. Az eset nagy felzúdulást keltett és megindult az eljárás, hogy Stanescut a bűnper végéig valamelyik kolostorba internálják.

Az ipar és tudomány szakembereihez: Minden magyar, német, francia, angol folyóirat és könyv megrendelhető Lepagenál, Kolozsvár. Könyvek szállítása utánvétel. Folyóiratnál előre fizetve. A lapot közvetlenül kapja a kiadótól. Kérjen ingyen jegyzéket Lepagétól, Kolozsvár.

— Egy kisenevi hadnagy adóssággal elől a halálba menekült. Kisenevből jelentik: Efim Aliganschi hadnagy tegnap lakásán föbelötte magát és azonnal meghalt. A szerencsétlen hadnagyot nyomasztó adósságai kergették a halálba.

Elmarad a zsidókorház bálja. A zsidókorház bál rendezése sajnálattal közli az érdekeltekkel, hogy a január 6-ára kitűzött bálját a bekövetkezett szomorú esemény folytán elrendelt ostromállapot miatt elhalasztania volt kénytelen. A rendezőség a közönséget az új határidőről külön-külön is értesíteni fogja.

Orvosoknak fontos. Minden magyar, német, francia, angol folyóirat és könyv megrendelhető és előfizethető Lepagenál, Kolozsvár. A lapot közvetlenül kapja a kiadótól. Kérje, ingyenjegyzéket Lepagétól, Kolozsvár.

— Nyertes számok. Bukarestből jelentik: Az osztálysorsjáték mai húzásának eredménye: 50.000 lejt nyert 7.473 számú sorsjegy. 20.000 lejt nyert 52.294, 73.520, 15.000 lejt nyert 48.635, 36.003, 24.033, 42.978.

* Mindegy, hogy izom- vagy ízületi fájdalmak vannak, a Sloan's Liniment megszünteti azokat azonnal. Ne szenvedjen tovább és használjon reuma, lumbago, isiász és derékfájdalmak ellen Sloan's Liniment-et, mert ez a fájó testrészekre könnyen felkenve, megszüntet azonnal mindenféle fájdalmat.

— Sorsolás után beosztották a kolozsvári törvényszék bírót az 1934. évre. A kolozsvári törvényszék elnöki irodájában tegnap tartották meg az évenként szokásos sorsolás után való bíróbeosztást az egyes szekciókhoz. A sorsolás a következőképpen alakította ki az egyes szekciókat: I. szekció: Elnök: Laurențiu Decusară. Bírók: Stefan Drăgosanu, Emil Puscariu, Constantin Linzmayer, Ioan Nicolae. Segédbíró: Teodor Istrate. Vizsgálóbíró: Paul Barboteiu. II. szekció: Elnök: Enea Munteanu. Bírók: Richard Filipescu, Alexandru Miculescu, Nistor Popa. Segédbíró: Titu Fatu. III. szekció: Elnök: Alexandru Soutzu. Bírók: Constantin Pastia, Grigore Dunca, Mihail Marinovici, Honoriu Crucin árvaszéki elnök. Segédbíró: Eugen Pop. Vizsgálóbíró: Nicolae Iepure. IV. szekció: Elnök: Ioan Ienciu. Bírók: Alexandru Cojocariu, Vasile Hortopan, Gheorghe Várnay árvaszéki bíró. Segédbíró: Octavian Popa. Vizsgálóbíró: Dumitru Boca. A céghivatali ügyekhez Alexandru Cojocariut jelölték ki, a csőd- és kényszerezegyezségi ügyekhez Mihail Marinovici-ot.

* A juhtenyésztőket évente az a nagy veszély fenyegeti, hogy 100.000 juh pusztul el mestélyben. A mestely olyan betegség, amelyet meg lehet gyógyítani. Galbinol az a gyógyszer, amelynek egy adagja is meggyógyítja a beteg juhokat, vagy kosokat.

— Kreuger „hagyatéka”. Stockholmából jelentik: A Kreuger-pörök és csődök beláthatatlan sora még mindig nem ért véget. A Kreuger és Tell cég csődtömegmondnokkal most terjesztették elő évi jelentésüket, amely szerint a rendelkezésre álló 495 milliót kitevő értékek közül 43 millió svédkoronát sikerült készpénzre átváltoztatni, 11 milliót pedig az amerikai csődtömegre vezettek át. Az ingatlanok értéke 43 millióra van elkönnyelve. A vállalat pénzügyi helyzete nem változott és abban a kiadások levonása után most is csak 17.86 millió korona van. A vállallattal szemben tanúsított követelések nagyrészt visszavonták. Így a svéd valutában igényelt összeg hatszázmillió koronáról háromszázharmincmillió koronára esett vissza. A konszern bonyolult üzleteinek teljes tisztázása még igen sok időt vesz előreláthatóan igénybe.

* Megvette már a CLUJ-KOLOZSVARI KALAUZ ÉS CIMENT? Minden könyvkereskedésben és trafikban kapható! Ára 50 lej. Rövidített kiadás 30 lej.

— Vasuti balesetet idézett elő egy tyúk. Prágából jelentik: A vasuti balesetek krónikájában szinte páratlanul álló dolog történt a minap Brűx és Prága között. A prágai gyors az egyik őrháznál megzavart egy csomó békésen kapargáló tyúkot, amelyek a pályatesten tartózkodtak. A tyúkok riadtan repültek fel és az egyik nekirepült a mozdonyon lévő kilátóüvegnek, betörté azt és kábultan hullott a mozdonyvezető és a fűtő fülkéjébe. Az egyik kitört ablakcserep azonban Vacha mozdonyvezető balszemébe furódott és súlyos sérülést okozott. A mozdonyvezető azonnal megállította a vonatot és a gyors kénytelen volt hosszabb ideig várakozni a pályán, amíg külön vonaton nem érkezett meg az új mozdonyvezető, mivel Vacha kénytelen volt továbbvezetni a vonatot. A szerencsétlenül járt mozdonyvezetőt beszállították a legközelebbi kórházba, ahol megállapították, hogy sérülése rendkívül komoly és valószínűleg elveszti balszemé világát.

MARKOVICS RODION: SÁNTA FARSANG propaganda kiadásban !!

„A szibériai garnizon” írójának legújabb könyve (füzve 83, vászon kötésben 60 lejért még kapható)

a Keleti Újság kiadóhivatalában Cluj-Kolozsvár, strada Baron L. Pop (Brassai d.) 5. Vidékieknek is a pénz és 10 lej portó beküldése esetén azonnal szállítjuk.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

H. G. Wells: Mi lesz holnap. (A jövő regénye). Az új Wells-könyv nagyszabású utópia arról, hogy miképpen, milyen társadalomban, milyen intézmények között és milyen lelkiállapotban lehetne a ma szenvedő emberének boldog, nyugodt, tiszta életet élnie. Kámutat minden bajra, ami a mai embert sújtja, azokra a hibákra, melyekből az egész emberiség borzalmas katasztrófája alakulhat ki, sőt — szerinte — okvetlen ki fog alakulni, ha idejében nem segítenek. Mint jó orvos, diagnózist csinál a bajok okairól és megmutatja a gyógyítás módját, az ésszerű, becsületes, okos, modern állam berendezését, amely soha nem képzelt boldogságot és gazdagságot teremt az emberiség számára. Sokak fognak róla vitázni. Lesznek, akiket meggyőz, lesznek, akikben ellentmondást kelt, de senki sem lesz, aki feszült érdeklődéssel ne olvasná. Az „Athenaeum” 144 lejes nagy regénysorozatának második kötete. (Első: Sinclair Lewis: Egy modern asszony szíve.) A 450 oldalas aranyozott diszvázonkötésű, pazar kiállítású könyv 144 lejt minden könyvkereskedésben kapható, vagy ahol nincs: Lepagenál, Kolozsvár.

(*) Asszony a vonaton. Egy szédületes nőkarrier. Fannie Hurst szenzációs regénye. A félszeg, gyámoltalan polgárleányról, akiből nagystilű üzletasszony lesz. A mai nő regénye ez, mely szép és érdekes. Az Athenaeum 60 lejes vázonkötésű sorozatában a 24-ik kötet. Kapható mindenütt, vagy ahol nincs, Lepagenál, Kolozsvár. Kérje a sorozat jegyzékét.

Thomas Mann: Jákob. Jákob a bibliai ósata, az ó-testamentumnak e rejtélyes és bonyolult alakja áll Thomas Mann új remekművének középpontjában. Thomas Mann azonban nem csupán Jákob alakját és életének groteszk és magasztos eseményekben gazdag történetét tárja elénk páratlan írói erővel. Körülötte egy egész világot varázsol föl, egy ismerős és mégis ismeretlen, a miénkhez hasonló, de mégis gyökeresen más világot: a Kelet rejtélyes és döbbenetes világát. Olyan világ ez, amelyben más az értéke az időnek, más a szemlélete a térnek és más a jelentése magának az embernek is. Thomas Mann varázslatos írói nagysága éppen az, hogy a tegnapot mává, a távolt közellé s az elmúlt életet a mi életünké tudja tenni. Igazi remekmű ez a regény: nagy tanulság és ritka élmény. Az Athenaeum nagy regénysorozatának 3-ik kötete (1. Sinclair: Egy modern asszony szíve, 2. Wells: Mi lesz holnap) egyenként 450—500 oldal, nagy alak, pazar kiállítás, diszvázonkötés. 144 lej minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, Lepagenál Kolozsvár.

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODA HIREI:

Fizessen nagysád! Ma este, szombaton este és vasárnap délután 6 órakor is a nagy sikert aratott franciás szellemességű, vidám zenéjű táncos operett, a Fizessen nagysád! lesz a színház műsorán, mindenkori a premier szereplőivel és a Tebán—Topán tánc-duó fölléptével.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Csütörtök 8½: Fizessen nagysád! (Operett-ujdonság másodszor.)

Pénteken: Nincs előadás.

Szombaton délután 3 órakor: Egy csók és más semmi. (Operett, mérsékelt helyárakkal.)

Szombaton délután 6 órakor: A pénz nem minden.

Szombaton este 9 órakor: Fizessen nagysád! (Harmadszor.)

Vasárnap délután 3 órakor: Szilveszteri kabaré megismétlése, mérsékelt helyárakkal. (Malac-sorsolás, nyeremények. Minden belépőjegy egyúttal sorsjegy is.)

Vasárnap délután 6 órakor: Fizessen nagysád! (Operette negyedszer.)

Vasárnap este 9 órakor: A pénz nem minden.

Hétfő, kedd, szerda, csütörtök este 8½: Aranyifju. (Hunyady Sándor 9 képből álló bűnügyi története. A Vígyszínház legnagyobb sikerű ujdonsága, a szerző személyes jelenlétével.)

ROMÁN OPERA MŰSORA:

Szerda, január 3. este 8½ órakor: Szép Heléna.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

I. Atlantide. Főszereplő: Brigitte Helm. II. Flörtöl az ifjuság. Főszereplő: Ramon Navarro és Magda Evans.

Nem hiányozhatik egyetlen magyar ember könyvtárából sem a CLUJ-KOLOZSVÁRI KALAUZ ÉS CIMENT

Még ma rendelje meg a Keleti Újság kiadóhivatalában. Ára 50, vidékre 60 lej. Rövidített kiadás 30, illetve 40 lej.

KÖZGAZDASÁG

Emelkedő árfolyamok mellett hatalmas forgalmat bonyolított le az 1933. évben a bukaresti értéktőzsde

A Resica papírjainak árfolyama 50 százalékkal, a Mica aranybánya részvényeinek kurzusa 55 százalékkal, a Creditul Industrial részvényei pedig 150 százalékkal emelkedtek egy év alatt a bukaresti értéktőzsdén

A bukaresti tőzsdetanács elkészítette az 1933. év forgalmi statisztikáját a bukaresti értéktőzsdén az elmúlt évben lebonyolított üzleti tranzakcióiról. A jelentés megállapítja, hogy a karácsonyi ünnepek előtt feltűnően kedvező üzleti hangulat alakult ki a bukaresti értéktőzsdén és bizakodó hangulat érezhető hatását a közgazdasági és pénzügyi élet minden ágában.

A kimutatás szerint

az elmúlt évben havonként átlagosan százmillió lej értékű tranzakciót bonyolított le a bukaresti értéktőzsde,

az elmúlt év szeptember havában pedig közel 250 millió lej értékű értékpapír cserélt gazdát. A december havi heti forgalomból a tőzsde vezetősége arra következtet, hogy az értéktőzsde 1934. évi forgalma még élénkebb lesz és általában az új évben a tőzsde kedvező előjelek között kezdheti meg tevékenységét.

A bukaresti értéktőzsdén a legkeresettebb papírok az elmúlt évben is a belföldi kölcsönök kötvényei voltak. Ugy a kereslet, mint a

kinálat főleg ezekben az értékekben kulminált.

A legkeresettebb értékpapír az 1922. évben kibocsátott agrárkiszajátítási kötvény volt,

amelynek árfolyama 37.7/8 minimális és 38.25 lej maximális árfolyamok között hullámzott az elmúlt év két utolsó hetében.

Az 1933. évben a bukaresti értéktőzsdén volt olyan napja is, amikor több mint 10 millió lej értékű agrárkiszajátítási kötvényt adtak el és vettek.

Az adóbonokban a forgalom kezdetben vontatott volt, a bonok tömeges kibocsátása után azonban a forgalom ebben az értékben is megélénkült. A nagy mennyiségben történt kötvénykibocsátás természetesen lemorzsolta az árfolyamot, amely az évzárhat előtt két hét alatt a korábbi 53 százalékról 48 százalékra esett vissza. A kinálat adóbonokban az utolsó tőzsdénapon is szokatlanul élénk volt, a vásárlók azonban még emellett az árfolyam mellett is tartózkodóak voltak.

Az osztalék fizetése megszilárdította a Resica papírjait

A Resica Vasművek és Uradalmak Rt. igazgatóságának az a hivatalos közleménye, hogy a folyó évi január 3-án megkezdik az 1932. évi szelvények beváltását, váratlanul élénk forgalmat idézett elő a Resica papírjaiban. A Resica részvényeinek árfolyama majdnem annyival emelkedett, mint amennyi a szelvények értéke, amely szelvényeket a késedelmi kamattal együtt darabonként 17 lejjel váltja be a Resica.

A Resica papírjai egyébként az elmúlt évben korábbi árfolyamukkal szemben 50 százalékos javulást értek el,

a részvények a megelőző 200 lejről 300 lejre emelkedtek, az utolsó tőzsdénapon pedig a kinálat 315 lejes árfolyamhoz ragaszkodott, míg a kereslet a 310 lejes árfolyamig volt hajlandó fizetni. Közgazdasági és pénzügyi körökben bizalommal itélik meg a Resica papírjainak további sorsát, annál is inkább, mert a CFR vezérigazgatósága jelentős mozdonymegrendeléssel és új hadiszerkezetek építésével bizta meg a Resica üzemetek.

Szilárd a Mica Aranybánya részvénye is.

A Mica Aranybánya Rt. részvényei az elmúlt év folyamán népszerű és keresett értéke volt a bukaresti tőzsdén. Annak a nagyjelentőségű tranzakciónak a hatása alatt, amelyet Gigurtu, a Mica vezérigazgatója hozott létre Párisban francia tőkecsoporttal és amely megállapodás lehetővé teszi a Mica hatalmas értékét reprezentáló bányászati üzemének intenzívebb kihasználását, a Mica papírjai rendkívül megszilárdultak. A részvények a korábbi 945 lejről ugrásszerűen 960-965 lejre emelkedtek, sőt az utolsó tőzsdénapon a zárhatnál 970 lejjel is történt eladás és vétel a Mica papírjaiban.

A Mica Aranybánya részvényei voltak a bukaresti értéktőzsde legfavorizáltabb papírjai a Resica után.

A Mica részvényei 55 százalékos emelkedést értek el az elmúlt évben

a bukaresti tőzsdén, kurzusuk a korábbi 625 lejről 970 lejjel emelkedett.

Rekordemelkedést értek el az Ipari Hitelintézet részvényei.

Az árfolyamemelkedésben a rekordot a Creditul Industrial, az ipari hitelintézet részvényei érték el, melyeknek árfolyama az elmúlt évben

közel 150 százalékkal emelkedett, a korábbi 205 lejről 495 lejre.

A biztosítóintézetek.

papírjai közül az utolsó tőzsdénapon a Dacia Romania szelvény nélküli részvényeit 2600 lejjel kínálták, a kereslet 2550 lejt ígért. A Nationala biztosító szelvény nélküli részvényeit 250 lejjel kínálták, a kereslet 225 lejt volt hajlandó fizetni. Az Agricola-Fonciera biztosító szelvény nélküli részvényeire a kinálat 300 lejt kért, a kereslet 275 lejt kínált. A Franco Romana biztosító részvényeire pedig a kinálat 800 lejt igényelt, a kereslet viszont 750 lejt volt hajlandó fizetni.

A bukaresti értéktőzsde vezetősége reméli, hogy az 1934. évben a tőzsde forgalma még nagyobb lesz és a komoly, reális papírokban szilárduló árfolyamok mellett a múlt évinél nagyobb forgalom bonyolódik le.

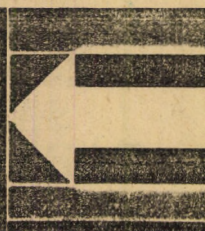
LEGSZEBB AJÁNDÉK A KÖNYV!

Egyetlen egy könyvtárból sem hiányozhatnak

PETŐFIÖSSZES KÖLTEMÉNYEI

Diszes vászonkötésben ára 120⁰⁰ lej. Vidékieknek is a pénz és 10 lej portó előzetes beküldése esetén azonnal szállítja a KELETI ÚJSÁG kiadóhivatala

CLUJ-KOLOZSVAR

POP (v. BRASSAI U.) 5. SZ.

Strada Baron L.

SPORT

SULYOS SI-SZERENCSETLENSÉG ALDOZATA LETT BRUNETNE, a sokszoros műkorcsolyázó világ bajnok-pár hölgytagja. Bernben si-kiránduláson szakadékból zuhant és súlyos sérüléseket szenvedett. Állapota aggodalomra ad okot.

Budai 11.—AS Siracusa 2:2 (1:1). A budai 11. csapata újabb eldöntetlen eredményt ért el a szintén Szicília szigetén fekvő Sirakuza városában.

Bocskai—Hakoah Bécs: 0:0. A Bocskai Oranban játszott az utóbbi időben annyira divatbajótt bemutatómérkőzést.

Vienna—Belenenses 3:0 (1:0). (Lisszabon.)

Admira Stade—Marocaine 9:0 (5:0). (Kaszablanka.)

Libertas—AS Brestoise 6:1 (3:1). Ettől a francia csapattól kapott ki 3:1-re a Kispest!

KORANYI NEM JÁTSZHAT MEG TAVASSZAL, ezt nyilatkozta kezelő-orvosa. Kizárt dolognak tartja ugyanis, hogy a hét hétig gipszkötésben tartott, megmerevedett és bokájában korlátozott mozgású lábbal tavasszal már komolyan futballozhatna.

Németország összeállította a Magyarország elleni csapatot, amely a következők: Kress, Haringer, Stubb, Gramlich, Goldbrunner, Oehm, Lehner, Conen, Noack, Politz. Az összeállítás némileg meglepetés, mert több nagyíró játékos kimaradt. A csapat nagy játékerőt képvisel.

A nehézsúlyú ökölvívók ranglistáját az amerikai szakkörök a következőképpen állították össze: Világ bajnok Primo, Carnera, 1. Max Baer, 2. Tommy Loughran, 3. King Lewinsky, 4. Max Schmeling, 5. Jack Sharkey, 6. Mac Corcindale, 7. Patsy Perroni, 8. Walter Neusel, 9. Steve Hamas, 10. Lee Ramage.

A saintmoritz-i nagy jéghegyi torna megkezdődött. Az első nap már több meglepetést is hozott. Az eredmények:

Berliner Sch C—Wiener EV 3:0 (0:0, 2:0, 1:0).

EHC St. Moritz—HC Milano 3:2 (0:1, 2:1, 1:0).

LTC Prága—Budapesti KE 6:3 (1:1, 3:1, 2:1).

Queens Club London—Rapid Paris 2:1 (1:0, 0:0, 1:1).

APRÓHIRDETÉSEK

Köhögés ellen használjon Egger Mellpasztillát

ALLASTKERES

Középkorú intelligens urinő, kereskedésben adónő, pénztárnoknő, házvezetőnő, intézetben konyhafelügyelő, esetleg segítőszakkácsnő állást vállalna. Román, német, magyar nyelvet bírja. Bizonyítványokkal rendelkezik. Megkereséseket „Szorgalmas, megbízható” jellegre a kiadóhivatalba kér. Gr.

Intelligens árva urileány, háztartás minden ágában jártas, házigazdónőnek menne vidékre szerény fizetésért. Leveleket „Rendszeret” eljére. 1536.

IRDESSEN a kiadóhivatalban

ALKALMAZÁS

Kereskedősegédet felveszek febr. 1-re. Bizonyítványmásolat és fénykép mellékelendő az ajánlathoz. — And. Marx Co., 1604

Fiatal leányt felveszek 4 éves leánygyermek mellé. Takarítást is vállalnia kell. — Cluj, str. Oct. Goga (v. Schütz uca) 5 sz., II. em. 5 ajtó. Gr.

KIADÓLAKÁS

Kiadó lakások és üzlethelyiségek a Rom. Kath. Egyházközség házaiban. I. Memorandulul 1. sz. a. emeleten, a Transilvania bu-torraktár összes helyiségei. II. Iuliu Maniu 4 sz. a. egy kisebb üzlet helyisége. III. Viz uca 8 sz. és Karolina tér sarkon 2 szoba konyhás lakás. IV. Buza u. 11 sz. a. két kis szoba, konyha. Tompa Mihály uca (Caragiale) 1 sz. a. 4 szobás komfortos lakás. VI. Minerva (O. Goga) 1 sz. a. földszinten négy szobás komfortos lakás. VII. O. Goga 13 sz. a. két 4-4 szobás komfortos lakás. Értekezhetni Memorandulul 1. emelet, a Gazdasági Hivatalban. 1587